

EVROPSKÝ PARLAMENT

2009 - 2014

Dokument ze zasedání

A7-0001/2014

20. 12. 2013

ZPRÁVA

o migrantkách bez dokladů v Evropské unii
(2013/2115(INI))

Výbor pro práva žen a rovnost pohlaví

Zpravodajka: Norica Nicolai

OBSAH

	Strana
NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU	3
VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....	12
STANOVISKO VÝBORU PRO ZAMĚSTNANOST A SOCIÁLNÍ VĚCI	14
VÝSLEDEK KONEČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU	18

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o migrantkách bez dokladů v Evropské unii (2013/2115(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na Úmluvu OSN o právech dítěte, a zejména na články 24 a 28 této úmluvy,
- s ohledem na Úmluvu OSN o odstranění všech forem diskriminace žen (CEDAW) z roku 1979,
- s ohledem na zprávu generálního tajemníka OSN Valnému shromáždění OSN nazvanou „Násilí proti ženám migrujícím za prací“ ze dne 23. července 2013,
- s ohledem na článek 12 Mezinárodního paktu OSN o hospodářských, sociálních a kulturních právech,
- s ohledem na obecné doporučení č. 26 Výboru OSN pro odstranění diskriminace žen týkající se žen migrujících za prací ze dne 5. prosince 2008,
- s ohledem na Mezinárodní úmluvu OSN o ochraně práv všech migrujících pracovníků a členů jejich rodin,
- s ohledem na obecnou připomínku č. 2 Komise OSN pro migrující pracovníky, která se týká práv migrujících pracovníků nacházejících se v neregulární situaci a práv členů jejich rodin,
- s ohledem na Evropskou úmluvu o lidských právech (EÚLP),
- s ohledem na Úmluvu Rady Evropy o předcházení násilí páchanému na ženách a domácímu násilí a boji proti němu,
- s ohledem na úmluvu Mezinárodní organizace práce (MOP) o důstojné práci pro pracovníky v cizí domácnosti,
- s ohledem na výklad článků 13 a 17 Evropské sociální charty ze strany Evropského výboru pro sociální práva,
- s ohledem na články 79, 153 a 168 Smlouvy o fungování Evropské unie,
- s ohledem na Listinu základních práv Evropské unie, zejména na její články 1, 14, 31, 35 a 47,
- s ohledem na dokument nazvaný „Stockholmský program – otevřená a bezpečná Evropa, která slouží svým občanům a chrání je“¹,

¹ Úř. věst. C 115, 4.5.2010, s. 1.

- s ohledem na směrnici Rady 2002/90/ES ze dne 28. listopadu 2002, kterou se definuje napomáhání k nepovolenému vstupu, přechodu a pobytu¹,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2009/52/ES ze dne 18. června 2009 o minimálních normách pro sankce a opatření vůči zaměstnavatelům neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí²,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí³,
- s ohledem na směrnici Rady 2004/81/ES ze dne 29. dubna 2004 o povolení k pobytu pro státní příslušníky třetích zemí, kteří jsou obětmi obchodování s lidmi nebo obdrželi pomoc k nedovolenému přistěhovalectví a kteří spolupracují s příslušnými orgány⁴,
- s ohledem na zprávu Agentury EU pro základní práva za rok 2011 nazvanou *Základní práva migrantů v neregulární situaci v Evropské unii*,
- s ohledem na pokyny z roku 2012 vydané Agenturou EU pro základní práva nazvanou „Zadržení migrantů v neregulární situaci – faktory související se základními právy“,
- s ohledem na evropský výzkumný projekt Clandestino a na projekt týkající se přechodu pracovníků bez dokladů, které financuje Komise v rámci šestého rámcového programu pro výzkum a technický rozvoj,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 17. června 2013 nazvané „Čtvrtá výroční zpráva o přistěhovalectví a azylu (2012)“ (COM(2013)0422),
- s ohledem na své usnesení ze dne 8. března 2011 o snížení nerovnosti v oblasti zdraví v EU⁵,
- s ohledem na své usnesení ze dne 4. července 2013 nazvané „Dopad krize na přístup zranitelných skupin k péči“⁶,
- s ohledem na článek 48 jednacího řádu,
- s ohledem na zprávu Výboru pro práva žen a rovnost pohlaví a stanovisko Výboru pro zaměstnanost a sociální věci (A7-0001/2014),

A. vzhledem k tomu, že „migrant bez dokladů“ je definován jako státní příslušník třetí země, který pobývá na území členského státu a nesplňuje nebo již nesplňuje podmínky vstupu stanovené v článku 5 Schengenského hraničního kodexu nebo jiné podmínky pro vstup, přítomnost nebo pobyt v tomto členském státě⁷ a jehož odhalení imigračními orgány by

¹ Úř. věst. L 328, 5.12.2002, s. 17.

² Úř. věst. L 168, 30.6.2009, s. 24.

³ Úř. věst. L 348, 24.12.2008, s. 98.

⁴ Úř. věst. L 261, 6.8.2004, s. 19.

⁵ Úř. věst. C 199 E, 7.7.2012, s. 25.

⁶ Přijaté texty, P7_TA(2013)0328.

⁷ článek 3 směrnice 2008/115/ES.

vedlo k rozhodnutí o navrácení nebo vyhoštění;

- B. vzhledem k tomu, že komplikovaná situace, která vznikla v důsledku válek a kterou zhoršily humanitární krize na celém světě, přispívá k růstu počtu uprchlíků, mezi nimiž je mnoho žen a dětí bez dokladů,
- C. vzhledem k tomu, že členské státy mají právo rozhodovat o svých vlastních imigračních politikách; avšak vzhledem k tomu, že základní práva přistěhovalců musí být chráněna a zaručena v souladu s právními předpisy EU a mezinárodním právem závazným pro členské státy;
- D. vzhledem k tomu, že migranti bez dokladů často nemají finanční prostředky, což pro ně představuje riziko nedostatečné výživy a zhoršujícího se zdravotního stavu a znamená, že musejí vyhledávat nepřijatelná řešení, aby si zajistili zdroje obživy; vzhledem k tomu, že migrantky navíc často doprovázejí děti, o něž musejí pečovat, což je jen další pobídkou k tomu, aby hledaly další možnosti, jak se uživit a přežít;
- E. vzhledem k tomu, že v důsledku svého právního postavení nemají migranti bez dokladů často přístup k důstojnému bydlení, základní a pohotovostní zdravotní péči a vzdělávání; vzhledem k tomu, že jejich nelegální právní postavení jim neumožňuje, aby byli chráněni před vykořisťováním na pracovišti nebo před fyzickými či psychickým zneužíváním; vzhledem k tomu, že toto právní postavení jim neumožňuje, aby se domáhali právní ochrany;
- F. vzhledem k tomu, že především migrantky bez dokladů a osoby na nich závislé jsou vystaveny rizikům vyplývajícím z jejich právního postavení, neboť jsou oproti mužům vystaveny ve větším rozsahu možnosti fyzického, sexuálního či psychického zneužívání, špatným pracovním podmínkám, vykořisťování ze strany zaměstnavatelů a dvojí diskriminaci na základě rasy i pohlaví;
- G. vzhledem k tomu, že migrantky bez dokladů mohou být obzvláště náchylné ke zneužití ze strany obchodníků s lidmi a následně se mohou stát jejich obětí;
- H. vzhledem k tomu, že migranti bez dokladů mají omezený přístup k sociálnímu bydlení a jsou závislí na soukromém trhu s bydlením; vzhledem k tomu, že migrantkám bez dokladů hrozí největší riziko, pokud jde o fyzické zneužívání nebo sexuální násilí páchané soukromými majiteli bytů či domů;
- I. vzhledem k tomu, že migrantkám bez dokladů hrozí ve větší míře násilí a zneužívání, včetně sexuálního zneužívání, a mohou se snadno stát obětí sexuálního vykořisťování a obchodování s lidmi obecně; vzhledem k tomu, že přístup ke státům provozovaným azylovým zařízením pro ženy je podmíněn legálními osobními doklady nebo povolením k pobytu, a vzhledem k tomu, že oběti nemají v důsledku toho jinou možnost, než setrvat v situaci, kdy jsou zneužívány, nebo se uchýlit na ulici; vzhledem k tomu, že v případě, že kontaktují policii, jim hrozí deportace;
- J. vzhledem k tomu, že v komunitách migrantů jsou genderové stereotypy zakořeněny mnohem hlouběji a migrantky jsou častěji obětmi nejružnějšího násilí na ženách, zejména nucených sňatků, mrzačení ženských pohlavních orgánů, tzv. zločinů ze cti, špatného

zacházení v rámci užších vztahů, sexuálního obtěžování na pracovišti a dokonce i obchodování s lidmi a sexuálního vykořisťování;

- K. vzhledem k tomu, že v členských státech panují velké rozdíly, pokud jde o míru přístupu ke zdravotní péči, kterou poskytují nelegálním migrantům, a podmínky, které stanoví poskytovatelům zdravotní péče v souvislosti s ohlašováním migrantů bez dokladů nebo jinými aspekty;
- L. vzhledem k tomu, že potřeba neodkladné zdravotní péče v průběhu života žen bez dokladů vede k nadměrnému riziku, že v zemích, v nichž nemají nárok na dotovanou péči, budou za nemocniční péči dostávat velmi vysoké účty, a vzhledem k tomu, že strach z těchto účtů vede řadu těchto žen k tomu, že rodí doma bez lékařské pomoci;
- M. vzhledem k tomu, že přístup k základním službám zdravotní péče, jako je pohotovostní péče, je pro migranty bez dokladů přísně omezen, je-li vůbec umožněn, a to z důvodu požadavků na identifikaci, vysokou cenu ošetření a strachu migrantů z odhalení a z toho, že budou nahlášeni příslušným orgánům; vzhledem k tomu, že migrantky bez dokladů jsou vystaveny obzvláště velkému riziku, neboť jim není poskytována péče zohledňující jejich pohlaví, jako je předporodní, porodní a poporodní péče; vzhledem k tomu, že migranti bez dokladů si nejsou ani vědomi nároků, které mají v oblasti zdravotní péče v cílové zemi;
- N. vzhledem k tomu, že strach z toho, že budou odhaleny a nahlášeny orgánům, znemožňuje zneužívaným migrantkám bez dokladů, aby vyhledaly pomoc, a to i ze strany nevládních organizací zaměřených na právní moc imigrantům; vzhledem k tomu, že v důsledku této situace nemají migranti povědomí o svých právech ani o tom, že jsou tato práva zaručena; vzhledem k tomu, že ze stejných důvodů je pro organizace občanské společnosti obtížné nabízet těmto osobám pomoc a podporu;
- O. vzhledem k tomu, že evropský trh a průmysl založený na prostituci z velké části využívá zranitelnost migrujících žen a dívek, a vzhledem k tomu, že mnoho žen živících se prostitucí je bez dokladů, což jen zvyšuje jejich zneužívání a zranitelnost, které jsou nedílnou součástí tohoto průmyslu;
- P. vzhledem k tomu, že děti migrantů, včetně dívek, z rodin bez dokladů nemohou chodit do školy, neboť se obávají odhalení a nemohou předložit oficiální doklady potřebné k zápisu; vzhledem k tomu, že dospívající dívky bez dokladů čelí vážným překážkám týkajícím se přístupu k vyššímu/terciárnímu vzdělání a odborné přípravě;
- Q. vzhledem k tomu, že zvýšená poptávka po pracovnících v oblasti domácí práce a pečovatelského sektoru přitahuje velký počet migrantek, z nichž mnohé nemají doklady; vzhledem k tomu, že ženám bez dokladů pracujícím v tomto sektoru hrozí v největší míře nízký plat, psychické zneužívání, zadržování mezd a pasů a v některých případech i fyzické zneužívání ze strany jejich zaměstnavatelů; vzhledem k tomu, že je nepravděpodobné, že by se ženy bez dokladů domáhaly nápravy soudní cestou;
- R. vzhledem k tomu, že zaměstnané migrantky bez dokladů v podstatě nemají žádnou možnost požadovat spravedlivé pracovní podmínky a mzdu, a to v důsledku své ekonomické a sociální izolace, neznalosti svých základních práv a strachu z deportace;

- S. vzhledem k tomu, že situaci migrantů lze charakterizovat jako *právní vakuum*¹, v důsledku čehož nejsou chráněni před svévolným zatčením a dalším zadržováním;
- T. vzhledem k tomu, že především ženy bez dokladů jsou vystaveny fyzickému, psychickému a sexuálnímu zneužívání v průběhu zatčení a v zadržovacích centrech;

Doporučení

1. připomíná, že je třeba chránit základní práva migrantů bez dokladů, což bylo několikrát zdůrazněno mezinárodními organizacemi, jako je Parlamentní shromáždění Rady Evropy, a v mnoha mezinárodních nástrojích OSN týkajících se lidských práv a v právních předpisech EU; poukazuje v této souvislosti na Úmluvu Rady Evropy o předcházení násilí páchanému na ženách a domácímu násilí, která zakazuje diskriminaci na základě sexuální orientace, genderové identity nebo statusu přistěhovalce nebo uprchlíka nebo jiného statusu;
2. vyzývá členské státy a Komisi, aby výslovně uznaly migrantky bez dokladů za zvláštní zranitelnou sociální skupinu v souvislosti s obchodováním, diskriminací a vykořisťováním na pracovním trhu;
3. poukazuje na to, že imigrační politika a řízení toku přistěhovalců, ať už legálních či nelegálních, je nedílnou společnou odpovědností členských států;
4. poukazuje na to, že přistěhovalci lesbické, bisexuální a transsexuální orientace bez legálních dokladů jsou obětí dvojí diskriminace a že tuto komplikovanou situaci ještě zhoršuje nejisté postavení cizinců bez dokladů;
5. zdůrazňuje, že nezákonné přistěhovalectví je velmi aktuálním jevem a že je třeba vytvořit společný právní rámec pro oblast přistěhovalčeské politiky, aby bylo možné chránit přistěhovalce a potenciální oběti, zejména ženy a děti, které jsou ohroženy různými formami organizovaného zločinu v souvislosti s přistěhovalectvím a obchodováním s lidmi; zdůrazňuje rovněž, že nezákonné přistěhovalectví lze snížit prostřednictvím společného právního rámce;
6. vyjadřuje politování nad tím, že mnoho migrantek je nalákáno v zemi svého původu na příslib pracovní smlouvy ve vyspělých zemích a že některé jsou dokonce uneseny a poté sexuálně vykořisťovány zločineckými organizacemi a sítěmi obchodníků s lidmi; vyzývá členské státy, aby zvýšily úsilí v boji proti tomuto násilnému a nelidskému chování;
7. vyzývá členské státy, aby uplatňovaly směrnici o napomáhání způsobem, který neznemožní migrantům bez dokladů, aby si na volném trhu pronajali byt či dům, díky čemuž by se snížilo riziko, že dojde k jejich vykořisťování či zneužívání,
8. připomíná článek 8 EÚLP týkající se ochrany fyzické integrity jednotlivce, a proto vyzývá členské státy, aby v případě migrantů bez dokladů, kteří se nacházejí v nejzranitelnějších

¹ Situace, kdy jsou migranti bez dokladů zatčeni a identifikováni imigračními úřady a je vydáno rozhodnutí o jejich vyhoštění, které je následně odloženo, přičemž migranti nemají žádný dokument, který by dokládal odložení výkonu rozhodnutí o vyhoštění.

situacích, neuplatňovaly požadavek týkající se předložení dokladů jako podmínky pro přístup do státem provozovaných azylových zařízení, zejména s ohledem na zvláštní potřeby těhotných žen, žen s malými dětmi a žen, které pečují o další osoby;

9. trvá na tom, že je nutné brát ohled zejména na značnou zranitelnost lidí se zvláštními potřebami, jako jsou děti a dospívající mládež, starší lidé, osoby se zdravotním postižením, negramotní lidé a lidé s nízkou kvalitací, příslušníci menšin, přistěhovalci pronásledovaní ve své zemi původu z důvodu přesvědčení, sexuální orientace, tělesných vlastností apod. a ženy, které se staly obětí genderového násilí;
10. poukazuje na to, že právo na zdraví je základním lidským právem, a proto vybízí členské státy, aby oddělily politiky v oblasti zdravotnictví od přistěhovaleckých kontrol, a neukládaly tudíž zdravotnickým pracovníkům povinnost ohlašovat migranty bez dokladů; vybízí také členské státy, aby zajistily poskytování náležité péče a pomoci zaměřené na genderově specifické potřeby; obdobně členské státy vyzývá, aby poskytovaly úředníkům, kteří jsou v kontaktu s migrantkami bez dokladů, zvláštní školení o genderové problematice a nepožadovaly po školách, aby ohlašovaly žáky pocházející z rodin migrantů bez dokladů;
11. doporučuje členským státům, aby ženám bez dokladů poskytovaly vhodnou psychologickou, zdravotní a právní podporu;
12. připomíná, že práva stanovená ve směrnici o obětech trestného činu nejsou podmíněna tím, že by oběť musela mít povolení k pobytu¹; naléhavě proto vyzývá členské státy, aby oddělily stíhání násilí spáchaného na migrantkách bez dokladů od imigrační kontroly a aby tak oběti mohly bez jakéhokoli ohrožení ohlašovat zločiny;
13. jednoznačně odsuzuje veškeré formy násilí, obchodování s lidmi, zneužívání a diskriminace, jimž jsou vystaveny ženy bez dokladů; zdůrazňuje, že je třeba poskytnout přístup k nabídce pomoci v těchto situacích, aniž by bylo třeba se obávat, že to přímo povede k opatřením k ukončení pobytu;
14. vyzývá k provádění úmluvy MOP č. 29 o nucené práci; vyzývá k tomu, aby byla zvážena zvláštní situace žen, jichž se týká nucená práce, která zahrnuje nejen nucenou prostituci, ale veškerou nedobrovolnou práci, a to i v domácnosti, a aby byla dotčeným migrantkám bez dokladů poskytnuta ochrana;
15. vyzývá členské státy, aby přijaly nezbytné kroky k tomu, aby zabránily šíření prostituce a nucené práce v řadách přistěhovalkyň;
16. vyzývá členské státy, aby zajistily správné provádění záruk stanovených v článku 6 směrnice o sankcích vůči zaměstnavatelům, která členským státům stanovuje povinnost zavést mechanismy, které umožňují pracujícím migrantům bez dokladů vznést nárok vůči svému zaměstnavateli kvůli jakékoli dlužné odměně; vyzývá členské státy, nevládní organizace a všechny další organizace občanské společnosti pracující s migranty bez dokladů, aby realizovaly informační kampaně s cílem informovat migranty bez dokladů

¹ Bod odůvodnění 10 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu.

o jejich právech;

17. vyzývá členské státy, aby zrušily diskriminační postupy, bojovaly proti práci na černo a pracovnímu vykořisťování, mimo jiné i prostřednictvím inspekci práce, a aby uznaly ženy bez dokumentů za oběti a umožnily jim přístup k základním zdravotním službám;
18. vyzývá členské státy, aby pro své policejní složky a jiné státní orgány, které mohou být požádány, aby se zabývaly záležitostmi migrantek bez dokladů, zavedly vhodné druhy školení týkající se sexuálního násilí a sexuálního vykořisťování, jejichž oběťmi se tyto ženy mohou stát;
19. jednoznačně doporučuje, aby Komise v rámci budoucí revize směrnice o sankcích vůči zaměstnavatelům stanovila možnost vytvoření mechanismu, který by nelegálním migrantům umožňoval podávat anonymně oficiální stížnosti na nekorektní zaměstnavatele;
20. naléhavě žádá všechny členské státy, aby ratifikovaly Úmluvu Rady Evropy o předcházení násilí páchaném na ženách a domácímu násilí a boji proti němu (Istanbulská úmluva) a aby správně uplatňovaly její ustanovení, zejména její článek 59, v němž je jasně stanoveno, že smluvní strany by měly přijmout veškerá nezbytná opatření k pozastavení řízení o vypovězení ze země, příp. automaticky udělit povolení k pobytu v případě zániku manželství přistěhovalkyň, jejichž povolení k pobytu závisí na jejich manželovi;
21. vyzývá členské státy, aby ratifikovaly Mezinárodní úmluvu OSN o ochraně práv všech migrujících pracovníků a členů jejich rodin, a uznaly tím lidská práva pracujících migrantů a podporovaly jejich přístup k právní pomoci i lidské pracovní a životní podmínky, které by byly v souladu se zákonem;
22. doporučuje, aby členské státy hledaly možnosti, jak uznat hodnotu práce odváděnou ženami, které přesto, že nemají doklady, poskytují přínosné služby a přispívají k dobrému fungování hostitelské společnosti;
23. vyzývá členské státy, aby zajistily, aby se všem ženám, včetně migrantek bez dokladů, které se staly obětí zneužívání a genderového násilí, dostalo ochrany a podpory a aby se v jejich případě uvažovalo o zvláštních důvodech, kvůli nimž by jim měl být udělen azyl nebo povolení k trvalému pobytu z humanitárních důvodů, a to i v případě přistěhovalkyň, které jsou zneužívány k prostituci;
24. vyzývá členské státy, aby účinně uplatňovaly obecnou připomínku č. 2 Komise OSN pro migrující pracovníky, která se týká práv migrujících pracovníků nacházejících se v neregulární situaci a práv členů jejich rodin, zejména pokud jde o zajištění ochrany před násilím a vykořisťováním pracovník bez dokladů;
25. vyzývá členské státy, aby v plném rozsahu provedly směrnici o navrácení a vydávaly doklady o odložení vyhoštění, jak požaduje tato směrnice, a zabránily tak situaci „právního vaku“;
26. zdůrazňuje, že je důležité shromažďovat údaje o konkrétních zkušenostech žen

bez dokladů, a důrazně poukazuje zejména na to, že je nutné zajistit spolehlivé, přesné, včasné a srovnatelné údaje o zranitelném postavení žen bez dokladů, jež se spojeno s jejich pohlavím, a o nedostatečném přístupu k právní ochraně a právním službám v EU, které by měly pomoci při vypracovávání a řízení jednotné veřejné politiky;

27. vyzývá Komisi, aby při hodnocení směrnice o navracení tuto směrnice revidovala s cílem posílit základní ochranu zadržovaných migrantů;
28. zdůrazňuje, že postupy při odhalení osob v rámci politiky zaměřené na prosazování přistěhovaleckých právních předpisů nesmí nikdy narušovat lidskou důstojnost a základní práva nebo vystavovat ženy většímu riziku násilí a zneužívání; vyzývá proto Komisi, aby změnila směrnici o navracení nelegálních přistěhovalců s cílem zajistit dodržování práv migrantů bez dokladů, zejména práv těhotných žen a dětí;
29. připomíná, že podle směrnice o navracení mají členské státy povinnost nakládat se státními příslušníky třetích zemích v zadržovacích centrech „lidským a důstojným způsobem“ za plného dodržování základních lidských práv zadržovaných osob; s politováním poukazuje na zprávy o násilí na ženách v zadržovacích centrech; vyzývá proto členské státy, aby vyšetřily jakékoli zprávy o fyzickém násilí namířeném vůči zadržovaným osobám;
30. naléhavě vyzývá členské státy, aby věnovaly pozornost jakýmkoli náznakům toho, že se migrantky bez dokladů stávají předmětem nátlaku či nelidského zacházení;
31. vyzývá členské státy, aby upevnily svou spolupráci s nevládními organizacemi a organizacemi občanské společnosti, které se touto otázkou zabývají, s cílem nalézt alternativy zadržovacích středisek a aby se snažily zajistit, aby se migrantky bez dokladů nemusely bát jednat s lidmi, kteří by jim měli poskytovat podporu;
32. vyzývá Komisi, aby zajistila, že normy stanovené Úmluvou OSN o právech dítěte budou i nadále ústředním bodem všech opatření týkajících se práv dětí, a proto vyzývá členské státy, aby co nejdříve zcela ukončily zadržování dětí na základě jejich přistěhovaleckého statusu, aby je v rámci migračních politik a postupů chránily před násilím a aby přijaly alternativy k zadržování, které dětem umožní zůstat s rodinnými příslušníky nebo opatrovníky;
33. vyzývá EU a její členské státy, aby poskytovaly financování pro organizace poskytující právní, humanitární a sociální asistenci migrantkám bez dokladů a rozšířily rozsah Evropského sociálního fondu a Evropského fondu pro integraci, tak aby zahrnovaly všechny přistěhovalce bez ohledu na to, zda mají povolení k pobytu;
34. vyzývá Komisi a členské státy, aby intenzivnějším a propojeným úsilím v oblasti výzkumu odstranily nedostatky, pokud jde o spolehlivé údaje a stávající znalosti týkající se počtu a situace lidí bez dokladů v EU, a aby upozornily Evropskou nadaci pro zlepšení životních a pracovních podmínek (Eurofound) na situaci žen bez dokladů a ve větší míře zohledňovaly tyto ženy při provádění cílů strategie Evropa 2020 zaměřených na začleňování;
35. vyzývá Komisi a členské státy, aby vypracovaly celounijní kampaně, kde by migrantky

bez dokladů mohly získat informace o svých právech;

36. vyzývá v souvislosti s úsilím zaměřeným na prevenci migrace formou rozvojové pomoci poskytované zemím původu migrantů, aby se pozornost zaměřila na vzdělávání a práva žen;
37. vyzývá Komisi a členské státy, aby poskytly dostatečný počet ženského kontaktního personálu, odbornic v oblasti péče, úřednic, hodnotitelek a dalších pracovníků; vyzývá k přijetí takovýchto opatření s ohledem na rozdílná náboženství a kultury a na potřebu poskytovat ochranu před jakoukoli diskriminací;
38. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě a Komisi.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

„Migrant bez dokladů“ je v současnosti definován jako státní příslušník třetí země, jehož pobyt v EU je v současnosti nezákonný a tudíž nemá povolení k pobytu. Takovýto migrant buď vstoupil do EU nelegálně, překročil dobu pobytu povolenou vízem nebo byla zamítnuta jeho žádost o azyl. Migranti bez dokladů se často nacházejí v situaci „právního vakua“, kdy byli zatčeni a identifikováni imigračními úřady a bylo vydáno rozhodnutí o jejich navrácení, avšak toto rozhodnutí nebylo vykonáno nebo byl jeho výkon odložen a orgány nevydaly žádný oficiální dokument, který by poskytoval danému migrantovi osvědčení o odložení tohoto rozhodnutí. V takovýto případech hrozí migrantovi, že bude zatčen a znovu zadržován, přičemž nemá přístup ke svým právům. V důsledku svého právního postavení nemají migranti bez dokladů žádný nebo jen velmi omezený přístup k základním službám v hostitelské zemi. Pro to, aby bylo možno využívat pohotovostní zdravotní péči, podepsat nájemní smlouvou nebo se zapsat do školy jsou třeba platné osobní doklady nebo doklady osvědčující povolení k pobytu, které migranti bez dokladů nejsou schopni předložit a doložit tak svou identitu. Další otázkou je strach migrantů z toho, že je poskytovatelé služeb nahlásí imigračním úřadům. Požadavky týkající se nahlášení se v různých členských státech liší v závislosti na typu poskytované služby a i když profesori nebo lékaři nejsou nutně povinni ze zákona nelegální imigranty nahlášovat, neexistuje žádná záruka, že tak neučiní. Není třeba zdůrazňovat, že ohlašování jakýchkoli trestných činů či případů vykořisťování ze strany zaměstnavatelů policii je nemyslitelné.

Jako obvykle je situace žen bez dokladů tíživější než situace mužů. Čelí dvojí diskriminaci v důsledku pohlaví a právního statusu (či dokonce trojí diskriminaci, započítáme-li rasu). Migrantkám hrozí fyzické násilí obecně ve větší míře, migrantkám bez dokladů však ještě více, neboť v důsledku svého právního postavení se nemohou obrátit na policii či zdravotnická zařízení nebo azylové domy a požádat o pomoc, přičemž jejich vykořisťovatelé jsou si jejich situace vědomi a zneužívají ji. Například se objevily případy, kdy bezcharakterní domácí zneužívali této zranitelné situace migrantek bez dokladů a fyzicky a sexuálně je zneužívali výměnou za bydlení. Migrantky bez dokladů, které jsou zneužívány, se nemohou ani jednoduše obrátit na azylová zařízení pro ženy. Většina států provozovaných azylových zařízení pro ženy vyžaduje při příjmu do zařízení nějaký osobní doklad, takže oběti jsou postaveny před děsivou volbu: nechat se dál zneužívat nebo skončit bez domova na ulici.

Mimoto nemohou migrantky bez dokladů získat jednoduše ani přístup ke zdravotní péči pro ženy, jako je předporodní, porodní a poporodní péče. Ještě děsivější je skutečnost, že tyto ženy se dokonce obávají kontaktovat i nevládní organizace a organizace občanské společnosti, které jim mohou skutečně pomoci, přičemž i pro tyto organizace je velmi obtížné tyto ženy kontaktovat.

Doporučení uvedená ve zprávě se zaměřují na tři hlavní otázky. První spočívá ve výzvě k tomu, aby členské státy oddělily imigrační politiky a politiky v oblasti zdravotní péče, vzdělávání a také stíhání trestných činů, kdy jsou oběťmi migranti bez dokladů. Přístup k základní zdravotní péči, vzdělávání a ochraně fyzické integrity patří mezi základní práva a migranti bez dokladů mají na tato práva nárok, bez ohledu na to, zda mají povolení

k pobytu, nebo na jejich právní status. Migranti by měli mít k těmto základním službám přístup a měli by mít rovněž možnost ohlašovat případy zneužívání policii, aniž by se museli obávat zatčení a deportace.

V rámci druhé otázky se doporučuje, aby při budoucí revizi směrnice o sankcích vůči zaměstnavatelům a směrnice navrácení Komise posílila ochranu základních práv migrantů bez dokladů, především v případě žen. Směrnice o sankcích vůči zaměstnavatelům obsahuje v článku 6 záruku, která stanoví členským státům povinnost, aby zavedly mechanismy umožňující, aby pracující migranti bez dokladů mohli vznést nárok vůči svému zaměstnavateli, pokud jde o jakoukoli dlužnou odměnu, nebo vyzvat příslušné orgány členského státu, aby zahájily postupy vymáhání dlužné odměny. Z několika studií vyplývá, že tato záruka není ve členských státech patřičně uplatňována. Mimoto migranti bez dokladů nevědí o tomto svém konkrétním právu. Zpráva vyzývá členské státy a organizace občanské společnosti, které se zabývají přímo tímto problémem, aby realizovaly informační kampaně, které by migrantům bez dokladů poskytly informace o tom, že se mohou domáhat nápravy soudní cestou, pokud jejich zaměstnavatel zadržuje jejich plat. Tato zpráva rovněž obsahuje doporučení, aby byl zaveden nový mechanismus, jehož prostřednictvím by migranti mohli podat anonymně oficiální stížnosti na zaměstnavatele, kteří je zneužívají, a to prostřednictvím organizací občanské společnosti nebo odborů v závislosti na právních předpisech daného členského státu. V rámci druhé otázky se řeší rovněž zvýšení tlaku na členské státy, aby plně provedly požadavek týkající se vydávání oficiálního dokladu o odložení či zrušení rozhodnutí o navrácení, aby se zabránilo tomu, že vznikne „právní vakuum“, v němž se nachází někteří migranti bez dokladů. Tato otázka je důležitá, neboť kromě toho, že se zabrání dalším zatčením a zadržováním, základní ochrana, na kterou má migrant bez dokladů nárok, se liší v závislosti na jeho statutu, především pokud jde o ochranu před svévolným zatčením.

Třetí otázku, již se týkala doporučení předložená v této zprávě, je situace v zadržovacích střediscích. Migranti jsou často zadržováni v nedůstojných podmínkách, v nichž mohou utrpět psychologická traumata. Migrantky bez dokladů jsou často v průběhu zatčení a během zadržování fyzicky zneužívány. Tato zpráva požaduje, aby členské státy v plné míře vyšetřily veškeré případy fyzického zneužívání, které ohlásily zadržované osoby, a aby ve spolupráci s nevládními organizacemi našly lidštější alternativy zadržovacích středisek, která se podobají vězení. V závěru zpráva vyzývá Evropskou komisi a členské státy, aby nevládním organizacím a organizacím občanské společnosti, které pracují s migranty bez dokladů, poskytly více prostředků.

27. 11. 2013

STANOVISKO VÝBORU PRO ZAMĚSTNANOST A SOCIÁLNÍ VĚCI

pro Výbor pro práva žen a rovnost pohlaví

k migrantkám bez dokladů v Evropské unii
(2013/2115(INI))

Navrhovatel: Martin Kastler

NÁVRHY

Výbor pro zaměstnanost a sociální věci vyzývá Výbor pro práva žen a rovnost pohlaví jako příslušný výbor, aby do svého návrhu usnesení začlenil tyto návrhy:

1. poznamenává, že u žen bez dokladů, které pobývají v zemi nezákonně, je po celé Evropě prakticky nemožné zaručit dodržování jejich základních lidských práv, včetně práva na vzdělání a zdraví, v důsledku čehož jsou tyto ženy obzvláště vystaveny mnohým druhům vykořisťování, nízkým mzdám, nestabilním pracovním podmínkám a sociálnímu vyloučení; domnívá se, že nejlepším způsobem, jak trvale zlepšit jejich situaci, je začlenit je do právně zavedených systémů, neboť v důsledku jejich nezákonného pobytu přicházejí o sociální zabezpečení a dalších zaměstnanecké výhody; konstatuje, že tyto ženy mohou být dále znevýhodněny v důsledku negramotnosti a jazykových a adaptačních překážek;
2. vyzývá členské státy, aby: zrušily diskriminační postupy; bojovaly proti práci na černo a pracovnímu vykořisťování, mimo jiné i prostřednictvím inspekcí práce; uznávaly ženy bez dokumentů jakožto oběti a umožnily jim přístup k základním zdravotním službám, zaměstnání a vzdělání; umožnily těmto ženám přístup k právním systémům a důvěrnému poradenství v krizových situacích, aniž by se musely obávat, že to vyústí v kroky směřující k ukončení jejich pobytu; zajistily, aby do těchto opatření byly zapojeny Evropská platforma pro boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení a sítě stávajících organizací zaměřených na poskytování pomoci, církve a organizace občanské společnosti; a aby v případě potřeby dotčeným ženám zajistily zvláštní formy ochrany údajů;
3. vyzývá členské státy a Komisi, aby výslovně uznaly migrantky bez dokladů jakožto zvláštní zranitelnou sociální skupinu v souvislosti s obchodováním, diskriminací a vykořisťováním na pracovním trhu;

4. vyzývá členské státy a Komisi, aby se zaměřily na pracovní podmínky migrantek bez dokladů jakožto základní krok směřující k definování a uznání problémů, kterým tyto ženy čelí na trhu práce, s cílem zajistit, aby byla dodržována jejich základní práva;
5. vybízí členské státy, aby aktivně pracovaly na tom, aby měly osoby bez dokladů větší možnosti, jak legalizovat svůj pobyt, a usnadnil se tak jejich přístup na pracovní trh a zlepšilo jejich sociální začleňování do společnosti;
6. zdůrazňuje, že ženy bez dokladů jsou obzvláště často oběťmi nestálých, izolovaných, nezdravých nebo nespravedlivých pracovních podmínek, často vykonávající práci, jež neodpovídá úrovni jejich vzdělání, přičemž v některých případech trpí zneužíváním a násilím a v důsledku své extrémní závislosti na zaměstnavateli nemohou uplatňovat svá základní a pracovní práva; vyzývá členské státy a sociální partnery, aby ženám bez dokladů pomohli při začleňování do právně zavedených systémů, čímž jim umožní lépe využívat svá práva, mimo jiné na základě uplatňování směrnice EU 2009/52/ES o minimálních normách pro sankce a opatření vůči zaměstnavatelům neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí, a to při dodržení pracovního práva a kolektivních smluv;
7. vyzývá k provádění úmluvy MOP č. 29 o nucené práci; vyzývá k tomu, aby byla zvážena zvláštní situace žen, jichž se týká nucená práce, a to nejen nucená prostituce, ale veškerá nedobrovolná práce, a to i v domácnostech, a aby dotčeným migrantkám bez dokladů byla poskytnuta ochrana;
8. zdůrazňuje, že je třeba, aby Komise a členské státy posílily pracovní inspekce s cílem bojovat proti vykořisťování pracujících migrantek bez dokladů a proti porušování jejich základních lidských práv;
9. žádá, aby pro ženy bez dokladů, které se v těchto situacích obrátí na nemocnice, lékaře, úřady nebo nevládní organizace s žádostí o pomoc či informace, na azylové domy pro ženy, na poradny nebo na duchovní, platil zvláštní druh ochrany údajů a aby byla poskytnuta ochrana pracovníkům těchto zařízení, kteří získají informace o jejich nezákonném pobytu; je přesvědčen, že by měla být poskytována pomoc a podpora v souladu se směrnicí 2011/36/EU o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně obětí, a vyzývá k tomu, aby tato směrnice byla provedena ve všech členských státech; zdůrazňuje, že je třeba, aby ženy s nezákonným pobytem či nevyřešeným statutem pobytu měly přístup ke zdravotní péči, aniž by jim hrozilo vyhoštění;
10. jednoznačně odsuzuje veškeré formy násilí, obchodování s lidmi, zneužívání a diskriminace, jimž jsou vystaveny ženy bez dokladů; zdůrazňuje, že je třeba zajistit přístup k nabídce pomoci v těchto situacích, aniž by se ženy musely obávat, že to bezprostředně povede k opatřením směřujícím k ukončení jejich pobytu;
11. vyzývá Komisi a členské státy, aby poskytly dostatečný počet ženského kontaktního personálu, odbornic v oblasti péče, úřednic, hodnotitelek a dalších pracovníků; vyzývá k přijetí takovýchto opatření s ohledem na rozdílná náboženství a kultury a na potřebu poskytovat ochranou před jakoukoli diskriminací;

12. zdůrazňuje, že ženy bez dokladů jsou ohroženy zneužíváním a že překážky, které jim brání zahájit právní kroky, často spočívají ve strachu, že nebude zaručena jejich bezpečnost, a to v důsledku nedostatku azylových zařízení a procedurálních překážek; vyzývá členské státy, aby zajistily, že takovéto ženy budou mít možnost ohlásit veškeré zneužívání, jehož byly oběťmi, a budou chráněny před jakýmkoli typem odplaty; je přesvědčen, že by měla být zavedena opatření na pomoc takovýmto zranitelným ženám, včetně poskytování azylového ubytování; vyzývá proto členské státy, aby přijaly nezbytná opatření k odhalení takového zneužívání a k zajištění přístupu ke spravedlnosti;
13. zvláštní důraz klade především na situaci žen bez dokladů, které jsou těhotné nebo již mají děti; zdůrazňuje, že je nutné jim zajistit zvláštní ochranu, právní nárok na zdravotní péči i právo na rodný list dítěte v souladu s článkem 7 Úmluvy OSN o právech dítěte; zdůrazňuje, že tyto ženy musí mít přístup k náležitě zdravotní péči a matrikám, aniž by se musely obávat, že to povede opatřením k ukončení jejich pobytu; vyzývá, aby pro ženy, které se v takovýchto situacích obrátí na lékaře, kliniky a matriky, byly zajištěny zvláštní formy ochrany údajů;
14. vyzývá Komisi a členské státy, aby intenzivnějším a propojeným úsilím v oblasti výzkumu odstranily nedostatky, pokud jde o spolehlivé údaje a znalosti, kterými disponují, o počtu a situaci osob bez dokladů v Evropě, a aby upozornily Evropskou nadaci pro zlepšení životních a pracovních podmínek (Eurofound) na situaci žen bez dokladů a ve větší míře zohledňovaly tyto ženy při provádění cílů strategie Evropa 2020 zaměřených na začleňování;
15. vyzývá členské státy, aby dětem žen, které nemají zákonný pobyt nebo jejichž status není v této souvislosti jasný, poskytovaly přístup do vzdělávacích systémů, aniž by hrozilo, že to povede ke stíhání nebo vyhoštění;
16. vyzývá Komisi a členské státy, aby omezily nerovnosti v zaměstnávání mezi migranty a zaměstnanci z EU tím, že nabídnou středoškolské a odborné vzdělávání, aby tak ženy, obzvláště migrantky, mohly získávat nové dovednosti a nebyly tak nuceny vykonávat pouze zaměstnání s nízkými výdělky;
17. vyzývá v souvislosti s úsilím zaměřeným na prevenci migrace formou rozvojové pomoci poskytnuté zemím původu migrantů, aby se pozornost zaměřila na vzdělávání a práva žen;
18. žádá, aby v této souvislosti bylo zohledněno stanovisko Výboru pro zaměstnanost a sociální věci pro Výbor pro práva žen a rovnost pohlaví, jež se týká genderových aspektů rámce EU pro vnitrostátní strategie integrace Romů.

VÝSLEDEK KONEČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU

Datum přijetí	26.11.2013
Výsledek konečného hlasování	+: 30 -: 5 0: 2
Členové přítomní při konečném hlasování	Heinz K. Becker, Phil Bennion, Pervenche Berès, Vilija Blinkevičiūtė, Alejandro Cercas, Derek Roland Clark, Minodora Cliveti, Emer Costello, Frédéric Daerden, Sari Essayah, Richard Falbr, Nadja Hirsch, Stephen Hughes, Ádám Kósa, Jean Lambert, Patrick Le Hyaric, Verónica Lope Fontagné, Olle Ludvigsson, Csaba Óry, Konstantinos Poupakis, Sylvana Rapti, Elisabeth Schroedter, Nicole Sinclair, Jutta Steinruck, Ruža Tomašić, Traian Ungureanu
Náhradník(ci) přítomný(i) při konečném hlasování	Georges Bach, Jürgen Creutzmann, Liisa Jaakonsaari, Jelko Kacin, Martin Kastler, Anthea McIntyre, Birgit Sippel, Csaba Sógor
Náhradník(ci) (čl. 187 odst. 2) přítomný(i) při konečném hlasování	Jolanta Emilia Hibner, Sławomir Nitras, Maurice Ponga

VÝSLEDEK KONEČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU

Datum přijetí	16.12.2013
Výsledek konečného hlasování	+: 11 -: 0 0: 5
Členové přítomní při konečném hlasování	Edit Bauer, Iratxe García Pérez, Mikael Gustafsson, Livia Járóka, Constance Le Grip, Astrid Lulling, Elisabeth Morin-Chartier, Norica Nicolai, Britta Thomsen, Anna Záborská
Náhradník(ci) přítomný(i) při konečném hlasování	Izaskun Bilbao Barandica, Doris Pack, Rui Tavares, Angelika Werthmann
Náhradník(ci) (čl. 187 odst. 2) přítomný(i) při konečném hlasování	Biljana Borzan, Hans-Peter Mayer